

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
17. december 2020, Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Samrådsspørgsmål AD: "Vil ministeren kommentere den kritik af Sundheds- og Ældreministeriet og Statens Serum Institut, som bliver oplistet i Berlingskes artikel "Beskyldes for at tryne Kåre Mølbak: Førende eksperter advarer nu om alt for tætte bånd mellem SSI og regeringen" fra den 22 november 2020?"

Samrådsspørgsmål AE: "Ministeren bedes også redegøre for de initiativer, som regeringen vil iværksætte for at undersøge og sikre, at der ikke foregår politisk kontrol af sundhedsmyndighederne i Danmark."

Begge spørgsmål er stillet efter ønske fra Per K. Larsen (KF).

Tak for ordet og for indkaldelsen, som jeg har glædet mig til at besvare grundigt her på samrådet. Jeg synes det er meget relevant at indkalde efter sådan en artikel.

Men det er også meget vigtigt, at der er en fuldstændig klarhed i både Folketinget og hos befolkningen i øvrigt, om at Sundhedsmyndighedernes rådgivning af Regeringen og af Folketinget bygger på deres uvurderlige faglighed og skal være helt uafhængig af politisk indblanding. Det er hele fundamentet. Sådan er det, og sådan skal det være. Uanset hvordan der rejses tvivl eller skrives om det, så er det værd at bruge tid på, at få det slået helt fast.

Det er helt centralt, at styrelserne arbejder ud fra deres faglige og videnskabelige metoder, og uden et politisk ønske om bestemte konklusioner.

Uanset om vi – som nu – håndterer en stor og samfundsomvæltende epidemi. Eller om vi i stedet udfører vores mere 'almindelige arbejde' med drift og udvikling af det danske sundhedsvæsen, så gælder der en helt grundlæggende "arbejdsdeling" mellem fagligheden i vores styrelser og os politikere:

Regeringen – i samarbejde med Folketinget – står for den politiske retning. Den politiske retning er rådgivet af vores styrelser, som står for den meget vigtige og fagligt funderede viden, som kommer os alle sammen til gode.

Statens Serum Institut står for den helt essentielle viden om epidemiologi, om pandemier, om vira og om smitteudvikling.

Sundhedsstyrelsen står for den nationale planlægning af vores sundhedsberedskab. Og for meget vigtig oplysning til borgerne om sundhed generelt og corona specifikt.

Styrelsen for Patientsikkerhed gør et kæmpe arbejde i forhold til smitteopsporing, så vi får stoppet smittekæderne. Og overvågning af lokale udbrud, som bidrager med værdifuld viden om udviklingen i epidemien i landet.

Og vi har Lægemiddelstyrelsen, som også spiller en helt central rolle. Som godkender og kontrollerer lægemidler på det danske marked. De knokler lige nu med vacciner mod COVID-19.

Og hertil kommer naturligvis en lang række andre vigtige myndigheder, som rådgiver os på de områder, hvor de er eksperter.

Oven på disse mange faglige råd og vejledninger skal der træffes politiske valg og sættes en politisk retning. Det er den opgave, der påhviler den til enhver tid siddende regering i et bredt samarbejde med Folketinget.

Det er en helt nødvendig arbejdsdeling. Uanset om det er under tidspres – og det er det jo under pandemien – og også uanset at vi ikke har den fulde viden. Det har vores relevante fagligheder og eksperter også sagt offentligt på pressemøder, i interviews og andre steder inkl. til følgegruppen, at vi agerer ud fra den viden, vi har nu. Og den viden udvikler sig hele tiden og bliver bedre i takt med, at pandemien udvikler sig. Det gælder fx viden om sygdomme, viden om smitten mv. Jeg har en enormt stor respekt for, at de sætter deres faglighed i spil i situation, hvor vi ikke har den luksus at have den fulde 360 graders viden om hele problemfeltet.

Sådan er det stadigvæk, omend vi dog har langt mere viden om situationen nu i forhold til i starten af året, hvor coronavirus ramte Danmark.

Også der blev det hurtigt klart, at hastighed er altafgørende. Det krævede en hurtig omstilling og tæt dialog – både på tværs af de mange fagligheder og med det politiske niveau – hvor vi sikrer, at vi alle hører og taler om det samme for at opnå samme viden.

Et helt centralt forum i denne forbindelse er etableringen af Indsatsgruppen. Må jeg minde jer om, at den fandtes ikke, da epidemien ramte os. Indsatsgruppen spiller en afgørende rolle i forbindelse med overvågning af epidemien og mødes ofte – mange uger mødes de hver dag. Her drøftes bl.a. den generelle smitteudvikling og behovet for indførelse af nye tiltag – lokale og/eller nationale – for fortsat at kunne bevare kontrollen med epidemien. Eller om der eventuelt er grundlag for ophævelse af restriktioner. Medlemmerne bringer al deres viden i spil.

I Indsatsgruppen er der repræsentanter fra vores faglige styrelser. Fra Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed og Statens Serum Institut. Derudover er Sundheds- og Ældreministeriet, Justitsministeriet og Rigspolitiet repræsenteret. Finansministeriet, og Erhvervsministeriet deltager som observatører i Indsatsgruppen.

Den brede repræsentation af faglighed i Indsatsgruppen giver det nødvendige overblik over situationen.

Det er den viden og rådgivning, som gives videre til os politikere.

Og når jeg siger, at den ikke var der før, så vil jeg også fremhæve, at noget af det, som vi også drøfter lige nu i forbindelse med behandlingen af den ny epidemilov er, hvordan en ny epidemikommission skal overtage det arbejde, så vi kan fortsætte med det set up, som Indsatsgruppen udgør. Dette gælder ikke mindst i et fremtidigt perspektiv ved en eventuelt ny sundhedskrise. Det mener jeg vil være klogt.

Både ministeriet og de faglige styrelser arbejder ud fra et væsentligt princip om åbenhed og gennemsigtighed. Jeg er klar over, at også det løbende er under kritik og et ønske om at ligge tingene frem så hurtigt som muligt. Det forsøger vi at efterleve.

Det betyder bl.a. at information fremlægges løbende. Det er afgørende vigtigt for os alle – både for fagligheden, for os politikere og for opbakningen fra befolkningen. Og også at det lægges frem til diskussion med borgerne.

Danskerne er kommet på fornavn med Kåre Mølbak, Søren Brostrøm, Tyra Grove Krause og Anette Lykke Petri, og det er nu ansigter, som vi kender fra skærmen. Og det er ikke en situation, som jeg har set tidligere. Men det er nødvendigt, at de bringer deres faglighed i spil, så befolkningen, eksperter og os politikere kan høre direkte fra dem, hvordan situationen står til.

Styrelserne er også bredt repræsenteret i internationalt samarbejde, hvor relevant data deles og drøftes på tværs. Og styrelserne inddrager en række eksterne eksperter og fagfolk – både nationale og internationale – i deres arbejde.

Afslutningsvis vil jeg igen slå fast, at sundhedsmyndighedernes rådgivning af os er helt uafhængig af politisk indblanding og bygger på myndighedernes uvurderlige faglighed.

Jeg har den største respekt for deres arbejde. Vi har også fået en ny stærk faglighed ind, da posten som direktør for SSI nu er besat. En anden stærk faglighed, som nu går på pension, er Kåre Mølbak, som også omtales i artiklen i samrådsspørgsmålet. Hvis man har lyst til at høre hans syn på sagen kan man tænde for sit tv og høre udsendelsen fra i går, hvor han var Hos Lippert på tv2 og redegjorde for svar på nogle af disse spørgsmål. Og også redegjorde for det tidspres, som vi arbejder under. Hvor der skal handles, før vi har den fulde evidens. Det er et kæmpe stort fagligt pres, som vi må have respekt for, at vores sundhedsmyndigheder forvalter så flot. Stor ros og beundring til dem.

Og hvis vi slår op i HOPE-rapporterne, som måler danskernes tillid til vores sundhedsmyndigheder, så er de outstanding i forhold til resten af Europa. Der er mig bekendt ikke et land, hvor der er større folkelig opbakning til sundhedsmyndighederne. Vi ligger i hvert fald helt i top i forhold til de lande, som vi plejer at sammenligne os med.

Det er velfortjent. Men også afgørende vigtigt, at vi ved, at når Kåre Mølbak, Søren Brostrøm, Henrik Ullum eller en af de andre eksperter siger noget, så er det fordi, at deres faglighed byder dem at lægge deres konklusioner frem.

Tak.